

HIILINEUTRAALI ROVANIEMI

1.8.2024–30.4.2027

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN LIITTO

Rovaniemen kaupungin
ilmastosuunnitelman sisältö ja
päättösementekoprosessi

Jussi Vuoristo, ilmastoasiantuntija

jussi.vuoristo@rovaniemi.fi

www.rovaniemi.fi/asuminen-ja-ymparisto/ilmasto-ja-luonto

Tiivistelmä: Rovaniemen ilmastosuunnitelma

Ilmastosuunnitelma on strateginen asiakirja, jolla linjataan kaupunkikonsernin ilmastotyön painopisteitä lyhyellä tähtämellä vuosille 2027–2030 ja ennakkoivasti vuoteen 2035. Ohjelmaa valmistelee Hiilineutraali Rovaniemi –hanke.

Suunnitelma toteuttaa erityisesti kaupunkistrategian **kestävän kasvun** tavoitteita. Tuloksia seurataan strategiassa mittareilla **CO2-päästöjen määrä** (absoluuttisesti ja suhteessa asukaslukuun) ja **latvuspeittävyys**.

Ilmastosuunnitelman pääteemat ovat **1) päästöjen vähentäminen, 2) ilmastomuutokseen sopeutuminen ja 3) osallisuuden ja osaamisen kasvattaminen**. Ilmastosuunnitelmaan kirjataan sektorikohtaiset tavoitteet tai painopistealueet ja edistymisen seurannan mittarit. Toimenpiteet tuodaan päätöksentekoon normaalein menettelyin.

Päätöksentekoon eteneminen 2026:

Helmikuu: hyväksyntä päätöksentekoprosessille: hankkeen ohjausryhmä 4.2., kajo 13.2., KH 19.2.

Helmi-maaliskuu: ohjelman luonnosvaihe, viranhaltija-, ohjelma- ja sidosryhmäyhteistyö

Huhti-toukokuu: luonnos esitellään johtoryhmässä, konserniyhtiöissä, keskeisten lautakuntien kokouksissa

Toukokuu: valtuuston työpaja 19.5., painopistealueiden määrittely ja kärkihankkeiden ilmastoteemat

Touko-kesäkuu: henkilöstön kommenttikierros

Elo.syyskuu: kaupunginhallituksen valmistelu, julkinen kommenttikierros, lautakuntien lausuntokierros

Syys-lokakuu: kaupunginhallituksen käsittely, kaupunginvaltuuston käsittely.

Ilmastopimus raamittaa ilmastosuunnittelua

Hyväksyttiin liittyminen **Covenant of Mayors (CoM)** –ilmastopimukseen kaupunginhallituksen kokouksessa 27.5.2025. Mukana yli 10 000 eurooppalaista kuntaa ja kaupunkia.

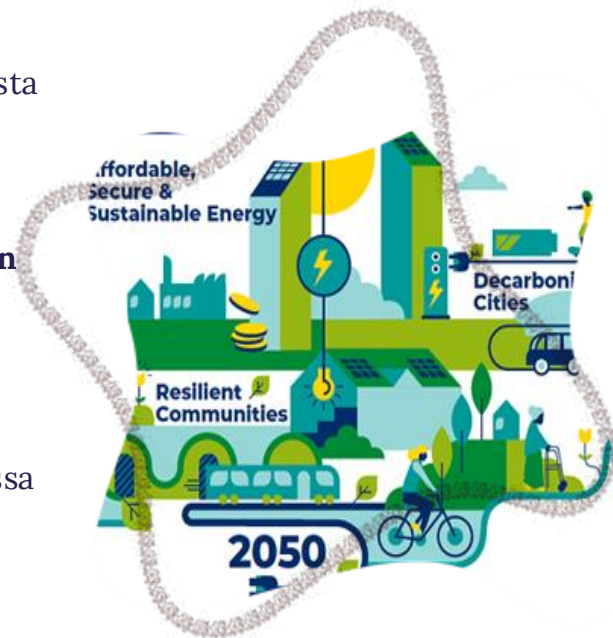
Samalla hyväksyttiin sopimuksen edellyttämät päästöjen vähentämisen tavoitteet = vähintään kansalliset ilmastotavoitteet: **-60 % päästöistä vuoteen 2030, hiilineutraalius 2035, -80 % vuoteen 2040 ja -95 % vuoteen 2050.** Vertailuvuosi 1990.

EU-komissiolle laaditaan ilmasto- ja energiasuunnitelma SECAP (Sustainable Energy and Climate Action Plan). Päivitettävä kahden vuoden välein. SECAPissa määritetään päästöjen vähentämisen ja energiasiirtymän tavoitteiden ja toimenpiteiden lisäksi myös sopeutumissuunnitelma.

Muita sopimuksia, jotka otetaan ilmastosuunnittelussa huomioon:

JETS (julkisten alojen energiatehokkuussopimus), liittyminen keväällä 2026

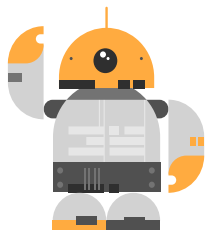
Luontoviisaat kunnat -verkosto, johon mahdollista liittyä 2026.

JETS 2026-2030: energiatiedolla johtamiseen!

Liittyjän velvoitteet	Toteutustapa
Toiminnan organisointi	Energiatehokkuusryhmä, energiaryhmä, ilmatoryhmä, kestävän kehityksen ryhmä
Suunnittelu (toimintasuunnitelma)	Systemaattinen toiminta sopimuskauden mittaisena toimintasuunnitelmana; erillisenä dokumenttina tai linkitettyinä kunnan muuan energia- ja ilmastotoimintaan
Energiatehokkuuden huomioon ottaminen suunnittelussa ja hankinnoissa	Suositus hyödyntää TEMin ohjetta energiatehokkuuden huomioimisessa; käytännön työhön tukea ja apua Motivalta.
Energiatehokkuuden huomioon ottaminen uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelun ohjauksessa	Esimerkiksi uudisrakentamisessa koko elinkaaren osalta energiatehokkuuden huomioiminen sekä kuntien investoinnit ja rahoitusmallit
Uusiutuvien energialähteiden käyttöönotto	Esimerkiksi Uusiutuvan energian kuntakatselmuksen toteuttaminen; sen pohjalta toimenpiteiden toteuttaminen
Energiakatselmusten ja investointien sekä niissä havaittujen toimenpiteiden toteuttaminen	Energiakatselmusten toteuttaminen (huomioi korotetun tuen mahdollisuus!), ESCO-mallin hyödyntäminen, investointien osalta energiatehokkuuden huomioiminen
Kulutusseuranta ja sen hyödyntäminen	Kuntakohtaisesti vaihtelevuutta. Systemaattinen seuranta hyödyntäen toimittajaa tai itse toteutettuna. Osalla ei systemaattista seurantaa.
Koulutus- ja tiedotustoiminta	Kuntaorganisaation sisällä henkilöstölle, tilojen käyttäjille, varhais ja peruskasvatuksen kautta oppilaille sekä kuntalaisille. Kunnittain vaihtelua
Vuosittainen raportointi	Vuosittainen raportointi; raportoivat asiat sovittu sopimukseen liityttäessä.

Kestävän energiankäytön ja ilmastotyön toimintasuunnitelma (SECAP) lyhyesti:

- **Tavoite, strategia ja visio**
- **Perus- ja seurantavuoden päästölaskennat**
 - Laskentamenetelmä, kattavuus ja rajaukset, kertoimet, energiataseet, päästötaseet
- **Skenaariot ja hillintätoimenpiteiden vaikutusarviot**
 - Skenaariot (perusura ja toimenpiteiden päästövähennyspotentiaali)
 - Osa-alueet: asuinrakennukset, kaupungin hallinnoimat rakennukset, palvelut ja toiminnot, energia, liikenne, jätehuolto ym.
- **Riskien ja haavoittuvuuksien analyysi**
 - Ilmatoriskien ja toimenpiteiden riskien arviointi ja haavoittuvuustekijöiden tunnistaminen
 - Skenaariot (riskitekijöiden esiintymistodennäköisyys ja vaikuttavuus)
- **Ilmastonmuutokseen sopeutuminen**
 - Nykytila ja maakunta-/seututason strategia
 - Sopeutumisen tavoitteet, toimenpiteet ja vaikutusarviot
 - Osa-alueet: maankäyttö, yhdyskuntasuunnittelu, huoltovarmuus, ekosysteemipalvelujen turvaaminen ym.

Ilmastosuunnitelman linjaukset ilmastotyön toteuttamiseen

Painopistealueiden ja mittareiden valinta edistettäväksi 2027-2030 (ja ennakointi 2030-2035):

- Päästöjen vähentämisen toimenpidekokonaisuudet ja vaikutusarviot lyhyellä/keskipitkällä tähtäimellä (CO₂e-vähennykset, hiilensidonta, muut vaikutukset)
- Sopeutumisen kokonaisuudet ja vaikutusarviot (ilmastoturvallisuus ja -terveys, elinvoima, ekosysteemipalvelut)

Ilmasto-ohjelmaan kirjataan myös

- kaupunkistrategian kärkihankkeisiin 2026-29 liittyvien ilmastoteemojen edistäminen
- kehittämisohjelmiin, kuten kasvu- ja hyvinvointiohjelmaan ja strategiseen yleiskaavaan liittyvät ilmastoteemat
- tukitoiminnan yleinen määrittely, mm. osallisuuden ja osaamisen kehittäminen, jatkuvuuden varmistus

Varsinaisia ilmastotoimenpiteitä/kehityshankkeita ei lähtökohtaisesti kirjata valtuustossa hyväksyttävään ilmasto-ohjelmaan vaan esitellään tarkemmin SECAP-ilmastosuunnitelmassa. Toimenpiteet määritetään, suunnitellaan ja vastuutetaan operatiivisella tasolla viranhaltijoiden ja hanketyöntekijöiden toimesta. Toimenpiteet, investoinnit ja hankkeet etenevät normaalien päätöksentekoprosessien kautta.

Ilmastosuunnitelman runko

- Laaditaan ytimekäs ja selkeä työpaperi, jossa pysytään strategisella, tavoitteellisella, toimintaan suuntaavalla tasolla. Ei yksityiskohtaisia toimenpidetaulukoita.
- Tiedostetaan ja kirjataan, että päästövähennysten saavuttamiseksi ja sopeutumisen tukemiseksi tulee kaikilla sektoreilla tehdä toimenpiteitä ja ennakoita myös tulevia kuntatason ohjauskeinoja.
 - Kirjataan kaupungin kärkihankkeissa edistettävät ilmasto- ja energiateemat, jotta strategia kiinnittyy käytännön tasolle.
- Valitaan kunnianhimoisempaan kehittämiseen ne perustellut tavoitteet /painopistealueet, joihin kaupunkikonserni voi eniten toiminnallaan vaikuttaa, ja joilla on suurin vaikutus ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Myös asukkaiden ja sidosryhmien hyväksyntä tärkeää.
- Luodaan tavoitteille arviointimittarit, joita voidaan raportoida valtuustolle vuosittain.
- Tunnistetaan resurssit, joita tavoitteiden saavuttaminen voi vaatia sekä realistinen aikajänne.
- Kirjataan ohjelmaan jatkuvuuden varmistaminen ja ohjelman päivitysaikataulu.

Päätöksentekoprosessi

Helmikuu:
4.2.2026 Ohjelman
pääpiirteet ohryssä
13.2.2026
Pääpiirteet johtoryhmässä
19.2.2026 Pääpiirteet
kaupunginhalituksen
(päättös tai tiedoksiänto)

Maalis-toukokuu:
Keskustelut
keskeisten viranhaltijoiden
kanssa +
ohjelmayhmissä.
Keskustelut
keskeisimmissä
lautakunnissa ja
liikelaitosten johdoissa.

Toukokuu:
18.5.2026
Valtuustotyöpaja:
painopiste alueiden valinta.

Touko-kesäkuu:
Sidosryhmätyöpajat ja
henkilöstön
kommenttikierros
ohjelmaluonnoksesta.

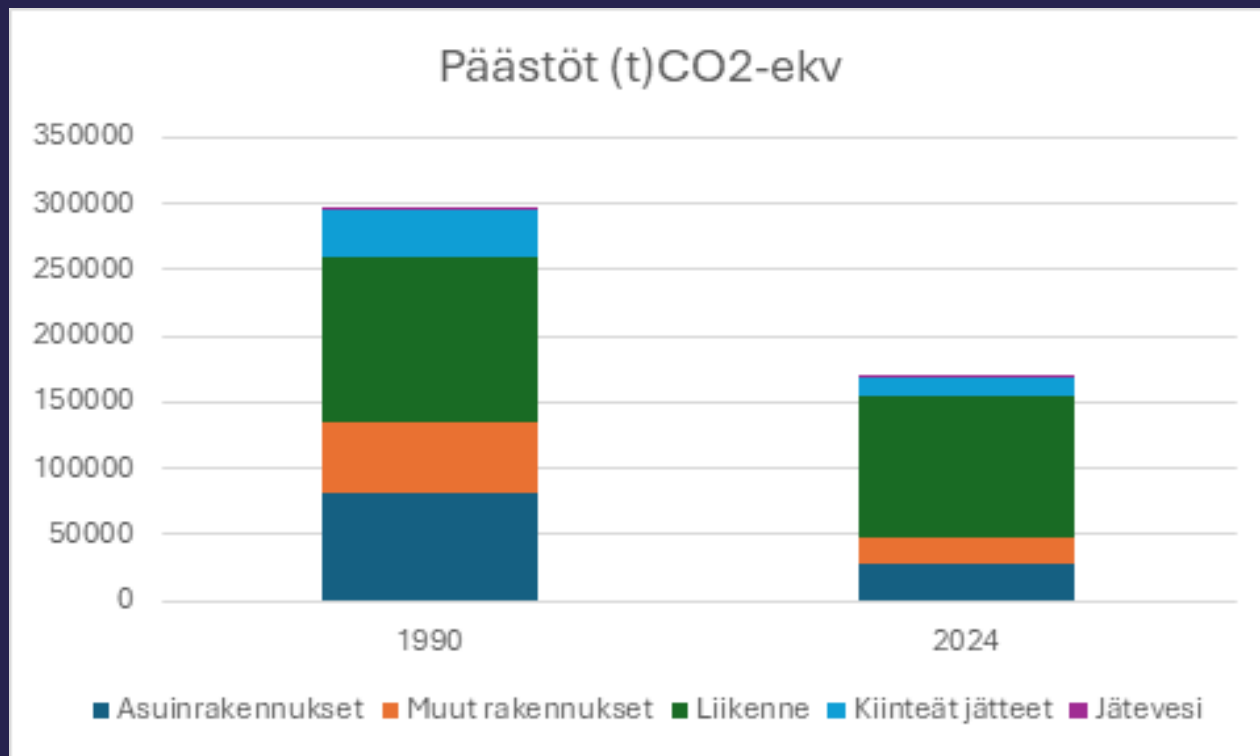
Elo-syyskuu:
Julkinen kommenttikierros
(Lautakuntien
lausuntokierros)

Syys-lokakuu:
Ohjausryhmän kommentit
Johtoryhmän kommentit
KH:n valmistelu
Valtuuston
hyväksyttäväksi.

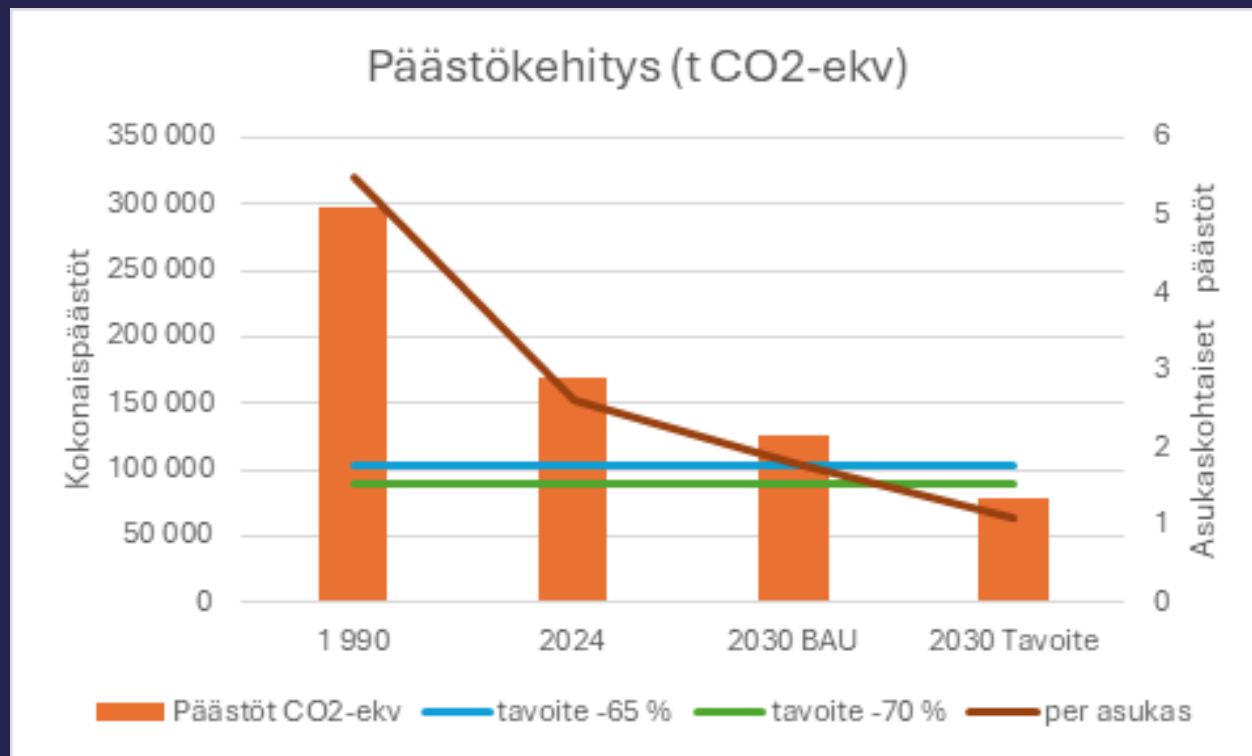
Rovaniemen ilmastosuunnitelman
luonnostelua lautakuntatyöskentelyyn

Strateginen taso:
Ilmasto-ohjelma 2027-2030

Päästöt 1990 ja 2024 sektoreittain

Päästöskenaariot business-as-usual ja tavoitteet

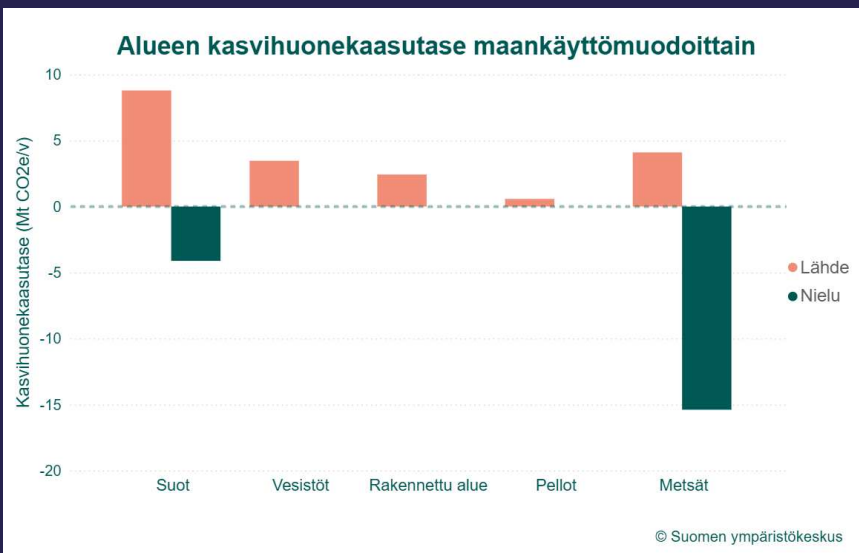
Ilmastonmuutos ja Rovaniemi 2050

		++	+	/	()	
		Lisääntyy/kasvaa huomattavasti	Lisääntyy/kasvaa	Ei juurikaan muutosta	Muutos epävarma	
		--	-	*		
		Vähenee huomattavasti	Vähenee	Ei osata sanoa tai merkityksetön		
Lappi						
Muuttuja		Talvi	Kevät	Kesä	Syksy	Vuosi
1991-2020 ja 1981-2010 vertailu ja huomiot						
Keskilämpötila		++	++	+	++	++
Jakso 1991-2020 on Rovaniemellä 0,6°C, Sodankylässä 0,7°C ja Utsjoella 0,5°C lämpimämpi kuin 1981-2010.						
Sademäärä		++	+	+	+	+
Jakson 1991-2020 vuotuinen keskimääräinen sademäärä on noin Rovaniemellä 2 %, Sodankylässä 3 % ja Utsjoella 1 % suurempi kuin verrattuna 1981-2010.						
Termisen vuodenajan pituus		-	/	+	/	*
Talvi lyhenee 30 - 40 vuorokaudella, kesä pidentyy noin 20-30 vrk:lla, kevät ja syksy muutamilla vrk:illa tai pituus ei juuri muutu.						
Vuorokauden ylin lämpötila		++	++	+	++	++
Jakson 1991-2020 vuorokauden keskimääräinen ylin lämpötila noin 0,8°C korkeampi kuin 1981-2010.						
Vuorokauden alin lämpötila		++	++	+	++	++
Jakson 1991-2020 vuorokauden keskimääräinen alin lämpötila noin 1,0°C korkeampi kuin 1981-2010.						
Pakkaspäivien määrä		-	-	-	-	-
Jaksolla 1991-2020 pakkaspäivien keskimääräinen vuosimäärä on vähentynyt noin 6 päivällä verrattuna 1981-2010.						
Lumi		-	--	*	--	-
Lumensyvyys yleisesti vähentynyt noin 2 cm / vuosikymmen, mutta aivan pohjoisimmilla alueilla kasvanut noin 2 cm/vuosikymmen. Pysyvän lumen esiintyminen myöhästynyt noin 1 vrk/vuosikymmen.						
Sadepäivien määrä		+	+	()	+	+
Suurta vuosien välistä vaihtelua.						
Rankkasateiden voimakkuus		+	+	+	+	+
Ilmastonmuutoskerroin on vuorokausisateille 1,25–1,3 ja tuntisateille 1,35–1,5.						
Suhteellinen kosteus		+	+	/	+	+
Ei merkittävää havaittua muutosta.						
Tuulen nopeus		/	/	/	/	/
Ei merkittävää havaittua muutosta.						
Roudan määrä		-	-	*	--	-
Kantavan roudan aika talvisin on koko maassa vähentynyt n. 7 päivää per vuosikymmen.						

Sitowise 2024.
Lähteet mm.
Ilmatieteen laitos,
Ruostenoja et al.
2019, Luomaranta et
al, 2019, Toivonen et
al, 2020, Gregow et al,
2011, Lehtonen et al,
2019

Maankäyttösektori / Lappi 2024

Rovaniemi maa-alan nielu n. 900 CO₂e/v (Luke)
Suot, vanhat metsät tärkeitä hiilivarastoja!

Maankäyttö	CH ₄	CO ₂	N ₂ O	Yhteensä
Suot	8,13	-3,98	0,53	4,68
Ojittamaton turvemaa	8,13	-2,45	0,53	6,20
Turpeen tuotanto	0,00	0,13	0,01	0,14
Ojitettu turvemaa		-1,66		-1,66
Vesistöt	0,18	3,29		3,47
Rakennettu alue	0,13	2,28	0,02	2,43
Pellot	0,19	0,26	0,13	0,58
Turvemaat, monivuot.		0,23		0,23
Kotieläintuotanto	0,19		0,01	0,19
Peltoviljely	0,00	0,00	0,13	0,13
Turvemaat, 1.v		0,02		0,02
Kiv.maat, kaikki kasvit		0,00		0,00
Metsät	0,07	-11,63	0,28	-11,28
Runkopuuhakkuut kiv. mailla		3,04		3,04
Runkopuuhakkuut oj. turvemilla		0,46		0,46
Ojitetut turvemaat, maaperä	0,07		0,28	0,35
Energiapuuhakkuut kiv. mailla		0,22		0,22
Energiapuuhakkuut oj. turvemilla		0,03		0,03
Kivennäismaa		-15,39		-15,39
Yhteensä	8,69	-9,78	0,96	-0,13

Rovaniemen ilmastotyön tavoitekokonaisuus 2027-2030

**Energia-
järjestelmän
nopea vähä-
hiilistäminen**

Energiasiirtymä
Tekniset nielut

**Riski-
perusteinen
suunnittelu**

**Kerroksellisen
kaupunkivihreän
ja metsien luontaisen
hiilensidonnän lisääminen.
Luontoympäristöjen
resilienssin vahvistaminen
monimuotoisuutta
edistämällä.**

Ilmaston-
muutokseen
sopeutumisen/
varautuminen

**Yhdyskunta-
rakenteen ja
rakentamisen
ohjaus**

**Maankäyttö ja
infrastruktuuri
ilmastokestäväksi.
Varautuminen ilmasto- ja
ympäristökriiseihin
ja päällekkäisiin tilanteisiin.**

**Viherverkoston
turvaaminen ja
vahvistaminen,
ennallistaminen ja
metsänhoito**

**Liikenteen
sähköistyminen
ja oman auton
tarpeen
vähentäminen
keskustassa**

**Kaupungin ohjauskeinot
ja esimerkiksi johtaminen:
energiahallinta ja -tehokkuus,
uusiutuvien lisääminen,
ajoneuvokanta, rakennusten
elinkaari ja materiaalikierrot,
hankintamenettelyt.**

**Luontopohjaiset
ratkaisut kaupunki-
rakenteessa,
infrassa ja osana
hyvinvointia**

**Luontohaittojen
minimointi
päätöksenteossa**

Ilmaston-
muutoksen/
päästöjen
hillintä

**Huolto-
varmuus ja
kriisivalmius,
verkostot**

Luontohyvinvointi
Luontaiset nielut

Rovaniemen ilmastotavoitteiden mahdollistajat 2027-2030

Kaupunkistrategia 2027-2029

Sopeutuminen:
Turvallinen
kaupunki
asua ja yrittää

Hillintä:
Hiilineutraalius
ja mittarina
päästöjen
vähentäminen
-65 %

Hiilensidonta:
Luonto lähellä
ja mittarina
latvus-
peittävyden
lisääminen

**Ilmasto-
osallisuuden ja
osaamisen
systemaattinen
kehittäminen**

**Poikki-
hallinnollinen
ilmastotyö ja
tiedon jakaminen**

**Viestintä ja
kulttuurin-
muutos**
(organisaatio ja
asukkaat)

**Yhteistyö
yritysten,
korkeakoulujen,
TKI-toimijoiden
sekä luovien
alojen kanssa**

**Vihreän siirtymän
investointien
mahdollistaminen**

**Elinkeino-
rakenteen
monipuolis-
taminen ja
ketterä
kokeilu-
ympäristö**

**Julkisten
hankintojen
strateginen käyttö**

Keskustelu - Kärkihankkeet 2026-2029: Millaisia ilmastoteemoja olisi hyvä tuoda esiin?

- Korkeakoulutuksen vahvistaminen ja yhteistyö elinvoiman kehittämiseksi
- Valtatie 4:n liikenneyhteyksien parantaminen
- Matkakeskuksen toteuttaminen
- Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuuden parantaminen
- Kaupunkikeskustan viihtyisyyden lisääminen
- Muurolan alueen kehittäminen
- Matkailun kestävyys- ja ympärivuotisuuden parantaminen

ROVANIEMI